

- *Isabelle Pateer studeerde fotografie aan Sint-Lukas in Brussel. Sinds 2007 legt ze zich toe op persoonlijke projecten die vragen oproepen bij aspecten van onze hedendaagse maatschappij.*
www.isabellepateer.com

Isabelle Pateer is sinds 2007 de 'huisfotografe' van Doel en de omliggende polders, die ooit zullen moeten wijken voor de Antwerpse haven. Dit voorjaar waren beelden uit dit project *Unsettled* te zien in galerij Photofusion in Londen, en een boek over het project is in de maak. Hoog tijd dus voor een gesprek.

Shoot: Je hebt fotografie gestudeerd. Vanwaar die keuze?

Isabelle Pateer: Vanaf mijn zestiende was ik geïnteresseerd om iets met kunst te doen, hoewel ik ben opgegroeid in een familie van

opkomst van fotomusea en fotofestivals, is het medium fotografie steeds meer bij de beeldende kunst gaan horen. Twintig of dertig jaar geleden was dat toch anders, toen stond fotografie veel meer op zichzelf.

Shoot: Maakte die nieuwe status van de fotografie het voor jou makkelijker om jouw weg te vinden als zelfstandige fotografe?

I.P.: Op dit moment heb ik binnen de fotografie eigenlijk twee werkvelden. Er is mijn eigen, autonome werk waarmee ik exposeer en waarmee ik een eigen oeuvre uitbouw – maar

Shoot: Laten we het over het project *Unsettled* hebben. Waarmee kies je om zo lang aan één project te werken?

I.P.: Dat is gaandeweg gegroeid. Wanneer je met zo'n project begint, heb je geen idee dat het zo lang zal duren. Bij *Unsettled* bleek dat het onderwerp zelf zich over een heel lange termijn afspeelt. De tijd geeft diepte aan dat verhaal. De reeks gaat over de streek van Doel, die moet verdwijnen voor de uitbreiding van de Antwerpse haven – met daaraan gekoppeld het verhaal van de 'natuurcompensatiegebieden' waarvoor ook woongebied moet wijken, omwille van Europese richtlijnen. Die hele ontwikkeling verloopt traag maar gestaag. Toen ik in 2007 begon, luidde het dat Doel binnen een jaar volledig zou verdwijnen. Maar die deadline is steeds opgeschoven, onder meer door de economische stagnatie. Zolang die termijn opschoof, kon ik als fotograaf nieuw beeldmateriaal vinden. In het begin gebeurde er vooral veel in Doel zelf: mensen verdwenen en huizen kwamen leeg te staan. Ik fotografeerde er toen verlaten interieurs, maar ook jongeren die nog in het dorp woonden. De combinatie van die elementen roept vragen op. De laatste twee jaar heb ik vooral het gebied rond Doel gefotografeerd, waar poldergebied wordt omgeturnd tot artificiële vrije natuur, ter compensatie van de geplande industriële uitbreidingsplannen.

Het is dus een verhaal dat zich heel langzaam ontrolt. Als Doel in het nieuws komt, lijkt het altijd over de korte termijn te gaan: "Doel moet weg!" Maar dat hele proces is al bezig sinds de jaren zestig. Ten noorden van Antwerpen is het dorp Wilmarsdonk bijvoorbeeld verdwenen; alleen de kerktoren staat er nog, omsingeld door containers.

Toen ik in 2007 begon, luidde het dat Doel binnen een jaar volledig zou verdwijnen. Maar die deadline is steeds opgeschoven.

ondernemers waar ik weinig over kunst heb meegekregen. Ik heb eerst twee jaar beeldende kunsten gevolgd in Gent, pas daarna is dat toegespitst op fotografie. Ik had interesse in fotografie, een medium dat verbonden is met de realiteit maar ook een persoonlijke inmening toelaat. Thuis vonden ze dat wel een richting waarmee je ook nog iets kon gaan 'doen'. Daarnaast is het een medium waarin ik heel sterk ben gegroeid. Het is ook heel ruim: je kunt fotografie commercieel inzetten, maar je kan jezelf ook artistiek uiten zoals in tekenen of schilderen. Sinds de jaren 90, met de

daarmee verdien ik mijn geld niet. Voor mijn inkomsten hang ik af van opdrachten voor bedrijven, organisaties en tijdschriften. Dat is natuurlijk een heel andere soort fotografie met een eigen logica: het moet er fris uitzien en verkoopbaar zijn. Ik doe dat ook graag, en met dat geld kan ik andere dingen doen, maar het blijft een andere insteek. Nu, vorige week heb ik een eerste opdracht gehad voor *The New York Times*; ik mocht een portret maken van een Mexicaanse architecte in Düsseldorf in mijn persoonlijke stijl, zoals ik ook in de reeks *Unsettled* portretten benader. Dat was erg fijn.

© Isabelle Pateer

BOVEN:
Christof, 2009

ONDER:
Inconvenience, 2008

© Isabelle Pateer

Shoot: Is het dan een project dat je ooit kan afronden?

I.P.: Dat is een heel moeilijke keuze. Ik denk dat ik er nog lang aan zal doorwerken, hoewel ik nu op het punt sta om er een boek over te maken en deze fase van het project af te ronden.

Ik merk dat ik als fotograaf veranderd ben. Je benadert het onderwerp anders. In het begin werkte ik met een documentaire insteek, alsof het een reportage was. Maar op diezelfde plek pas ik vandaag een andere soort fotografie toe, die meer naar de autonome fotografie toe gaat – misschien ook omdat ik die plek inmiddels zo goed ken? Ik gebruik de informatie die

Shoot: Wat wil je met je fotografie bereiken? Wanneer is een project als *Unsettled* voor jou geslaagd?

I.P.: Voor mij persoonlijk vind ik het belangrijk dat het project een uiting is van wat mij persoonlijk bezighoudt. Maar het moet verder gaan dan dat. *Unsettled* is een lokaal voorbeeld van een internationale tendens, waarmee ik vragen stel bij het idee van vooruitgang. Het hele verhaal van Doel en de uitbreiding van de haven kadert in de 'vooruitgang', en ik wil dat mensen zich daar vragen bij gaan stellen. Neem nu die 'natuurcompensatiegebieden': waar zijn we mee bezig, hoever kunnen we gaan in het 'maken' van natuur, in welke mate

alleen maar redenen om analoog te blijven werken. Ik vind het fijn om echt een tastbare drager van een beeld te hebben, met zijn eigen korrel, en die in te scannen. Ook bij de opname werk je anders. Met een digitale camera zal je twintig probeersels maken omdat je toch meteen ziet wat het resultaat is. Met analoog moet je het beeld eerst in je hoofd bedenken, en dan pas neem je de camera en maak je de opname. Het is een heel ander proces.

Als je gaat exposeren op groot formaat, 80 bij 100 centimeter, dan zie je ook nog wanneer iets analoog is opgenomen. Persoonlijk vind ik analoog nog steeds mooier.

Shoot: Zijn er fotografen die je inspireren?

I.P.: Zeker. Ik denk dan aan de Amerikaanse documentaire fotograaf Alec Soth. Hij is bekend geworden net toen ik met mijn reeks begon, en hij was een voorbeeld van hoe ik wou werken – on the road zijn. Bij Philip-Lorca diCorcia vind ik de manier van portretteren en het lichtgebruik erg mooi.

Ik kan nog meer fotografen noemen, maar ik kijk ook graag naar andere dingen dan foto's. Verwondering, verdieping of verschilligheid kan je in allerlei media naar buiten brengen. Het is gevaarlijk om je alleen door fotografen te laten inspireren, je zou te veel geleid kunnen worden door anderen. Ik luister graag naar interviews met andere kunstenaars of muzikanten, en daar haal ik voor mijn werk ook veel uit.

Ik vind het fijn om een tastbare drager van een beeld te hebben.

ik heb om beelden te maken die refereren aan die plek en vragen oproepen, eerder dan puur te registreren, wat ik in het begin deed. Ik vind het interessant om de informatie over die plek wel mee te geven, zodat je een idee krijgt van wat er aan de hand is; en anderzijds dat de beelden ook visueel prikkelen en dat op die manier mensen erdoor aangetrokken worden en verwonderd zijn. Mensen zien graag mooie beelden, maar er moet meer in zitten dan schoonheid: als je door het mooie beeld heen kijkt, dan zie je een situatie die niet bepaald mooi is.

kunnen we de natuur naar onze hand zetten? Maar ik stel die vragen indirect, via mijn beelden. Als je dat te direct, op een te activistische manier doet, gaan mensen te snel denken dat ze weten waar het over gaat en creëer je een afkeer.

Shoot: Je werkt met een analoge middenformaatcamera; vanwaar die keuze?

I.P.: Fotografie heeft de laatste tien jaar een enorme evolutie doorgemaakt. Toen ik afstudeerde, stonden we op de breuklijn tussen analoog en digitaal. Maar voor mij zijn er

© Isabelle Pateer

© Isabelle Pateer

BOVEN:
Untitled (mattress),
2010

ONDER:
Untitled,
2012

© Isabelle Patteer

© Isabelle Patteer

BOVEN:
Icons, 2011

ONDER:
*Transition (Deurganck-
dock), 2012*

Temporary nature compensation area, 2011

© Isabelle Patteer